

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 5 του Δεκέμβριον 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: άριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 123

ΠΙΝΔΑΡΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Καψίδων ἰδάτων λαχοῖσαι, αἱ τε
ναίετε καλλίπυλον ἔδραν...

(Ὀλύμπ. 1Α)

Ὁ Χάρες τοῦ τοῦ Κίχμου τὰ θέματα σὰς λέγων,
Καὶ σὴν περὶ τὰ κλέους τῶν ὁμορφῶν ἀλόγων,
Βασίλειος τοῦ Ὀρχομένου τοῦ καρπεροῦ, καὶ σέπει
τῆς ξυκοιστῆς γῆς τοῦ Μινύα καὶ τὰ παῖνι τὰ
[χορῶν]

Παρθενῶν, χορῶν με, Χάρες ἑσείς τοῦ ἀνθρώπου
τὰ πρόσχημα καὶ τὰ γινῶν μ' ἑσῆς γίνονται πάντα,
Κι ἂν εἶναι ναίεις ὁμορφος, σοφός, καὶ δοξασιμένος,
Κι μαρτυρούμενος Χάρες θεῆς, εἶναι ἀπὸ σῆς, καὶ δίχως
Ἑσῆς γ' ἀναγαλλιάσονται μήτε οἱ θεοὶ μποροῦνε,
Σωστά, λαμπρῶ, μὲ τοὺς χοροὺς καὶ μὲ τὰ φαγο-
[τόνια]

Στὸν οὐρανὸν κάθε χορῶς ἑσείς φυλάχτες εἰστε,
Καὶ θρονασιμένους δείχνετε στοῦ Ἀπόλλωνα τὸ πλάγ
τοῦ χρυσοδόξου θεοῦ, καὶ τῆ μεγαλοσύνη
τοῦ Ὀλύμπου τοῦ πατέρα σῆς αἰώνια διαλαίεσαι!
Κοῦρες τοῦ πρώτου μέσ' τοῖς θεοῖς, ὦ σεβαστῆ
[Ἀργαῖα,

Κ' ἐσὲ, Φροσύνη, τοῦ ἀγαπᾶς τῶν τραγουδιῶν τῶν
[ἦχο,

Κ' ἐσὲ τοῦ ἰξωριεύεσαι, Θαῖα, τὰ τραγοῦδι,
Ἀκοῦστε με, ἀγναντεύετε το, καλότυχο σιμόνι,
Σὺ νὰ κρατιέται ἀνδρα, τὰλαφροπυνηγῶν.
Μὲ ἕμνο σοφὸ σὲ λυδικὴ ἁρμονία ταιριασμένο
Τραγοῦδι τὸν Ἀσώπιχο. Ἀσώπιχε, μὲ σένα
Καὶ ἡ ξυκοιστῆ γῆ τοῦ Μινύα στὰ Ὀλύμπια, νά!
[μυήτρα]

Κ' ἐσὲ, τοῦ ἱμνου ἀντίλαλε, τρέξε σκορπίσσοι τώρα
Κάτου σὴν κατασκόπειν τῆς Προσεφόνης χώρα
Καὶ ζῆτα τὸν πατέρα του, Κλεόδαμο τὸν κρύζον,
Καὶ πὲς του πῶς ὁ γῶνας του, τῆγένειο παλληκάρι,
Στεγάνωσε σὴν ἀγκαλιὰ τῆς φημιομένης Πίσσας
τὰ δοξασιμένα νῆατα του μὲ τὰ φτερά τῆς Νίης!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΑΡΑΠΗΣ ΠΟΥ ΒΟΣΚΕΙ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΤΟΥ

(Λαγκαδία τοῦ δήμου Λαγκαδίων τῆς Ἰορτυνίας).

Εἰς τὴ θέση Πουρνάρι λέν πῶς βγαίνει ἀπὸ
καιρὸ εἰς καιρὸ ἕνας Ἀράπης καὶ βόσκει τὰ λεφτά
του (ποῦ λέν πῶς τάχει σὰν πρόβατα). Φαίνεται
μὲ φωτιά μικρὴ καὶ γερῆ, καὶ ἀκούγεται ὁ χτύ-
πος γκρούμ, γκρούμ, γκρούμ. Ἄν προφτάσῃ κανεὶς
νὰ ρῆξῃ ἕνα πάπλωμα ἢ σάγισμα ἢ ὅ,τι ἄλλο, ὅσα
ἀπὸ τὰ πρόβατα πλακωσῇ θὰ τὰ εἶρη τὸ πρῶτ.

ΕΥΠΝΕΙΣΤΕ ΡΑΓΙΑΔΕΣ

Ἐνα κορίτσι ἔπεσε στὴ θάλασσα τὴν πε-
ρασμένη βδομάδα γιὰ νὰ πνιγῆ. Κάποιος χρι-
στιανὸς, ποῦ βρισκοτανε κεῖ κοντά, ἔπεσε κι αὐ-
τὸς στὴ θάλασσα καὶ τῶσσε, κι ὅταν τὸ βγά-
λανε ὄξω καὶ τὸ φέρανε στὰ συγκαλά του, τὸ
κορῶσι δηγήθηκε τὴ σύντομη καὶ σπαραχτικὴ
ἱστορία του:

— Ὁ πατέρας μου εἶτανε ὑπάλληλος καὶ
μὲ τὸν ψωρομιστὸ του ψευτοζοῦσε τὴ φαμελιά
του. Μὰ τὸ Ὑπουργεῖο ἀλλάξε κι ὁ πατέρας
μου πετάχτηκε στοὺς δρόμους. Τὸ ψωμὶ ἔλειψε
ἀπὸ τὸ σπίτι. Ὁ πατέρας, γέρος, δὲ μποροῦσε
νὰ δουλέψῃ. Τὰ δέξερφα μου, τὰ μικρότερα, πει-
νούσανε. Τί νὰ κᾶνω; Πῆγα σὲ μιὰ μοδίστρα
κι ἄρχισα νὰ ράβω. Μὰ τὸ μεροκάματο λίγο,
οὔτε γιὰ ψωμὶ. Δὲ μποροῦσα νὰ τὰ βγάλω
πέρα, δὲ μποροῦσα νὰ βλέπω τὰ δέξερφα μου νὰ
πεινᾶνε, τὸν πατέρα νὰ κλαίει καὶ νὰ δέρνεται,
κ' ἔπεσα στὴ θάλασσα.

Τὸ δυστυχισμένο κορίτσι εἶχε κι ἄλλο δρό-
μο ἀνοιχτὸ γιὰ νὰ θρέψῃ τὰ δέξερφα τῆς—τὸ
δρόμο τῆς Ἀτιμίας. Κ' ἔτσι ἡ κυρὰ Συναλ-
λαγῆ, ποῦ τὴ φορὰ αὐτὴ μᾶς παρουσιάζεσαι γιὰ
πνιχτρά, ἀφοῦ λόγου τῆς ἔσπρωξε τὸ φτωχο-
κόριτσο στὴ θάλασσα, τὴ δεύτερη φορὰ θὰ μᾶς
παρασιάζεσαι γιὰ μεσίτρα, ἀφοῦ ἡ ἀφεντιά
τῆς θὰ τὸδηγεῦσε στὴν ἀτιμία τὸ βρωμο-
σόκκακο.

×

Φιλοσοφίες δὲ χρειάζονται. Τὰ πράματα
μιλᾶνε, κι ὅ,τι μᾶς λένε τὰ πράματα εἶναι
ἀρκετὸ. Συλλογιστεῖτε πόσοι καὶ πόσοι φτω-
χοὶ ὑπάλληλοι πετιοῦνται κάθε ὥρα καὶ στιγ-
μὴ στοὺς πέντε δρόμους, γιὰ τὸ κέφι τοῦ ἐνοῦ
καὶ τὰλλουνοῦ, κι ἀναγκάζονται, σὴν ἀπελ-
πισιὰ τους ἀπάνου, νὰ γίνονται ἀτιμοὶ ἄν-
θρωποι, γιὰτ' ἔχουν παιδιὰ νὰ θρέψουν ἢ καὶ
γιατὶ, ἔτσι ποῦ κακομάθανε στὸ ὑπάλληλικὸ
ραχατλήκι, εἶναι ἀνίκανοι γιὰ κάθε ἄλλη
δουλιὰ.

Συλλογιστεῖτε πόσοι καὶ πόσοι ὑπάλληλοι
γίνονται καταχραστὲς, κλέβουν δηλ. τὰ χρή-
ματα τὰ δημόσια ποῦ διαχειρίζονται, κοιτά-
ζουν μ' ἄλλα λόγια νὰ σιγουρέψουνε τὸ ψωμὶ
τους ὅσο βρισκονται σὲ θέση, ἀφοῦ τὸ ξέρουν
πολὺ καλά, τὸ ξέρουν ἀπὸ πείρα, πῶς τὸ ψωμὶ
τους καὶ τὸ ψωμὶ τῆς φαμελιᾶς τους κρεμιέται
στὸ ἀγκίστρι τῆς Συναλλαγῆς ποῦ μὲ δαῦτο
φαρεῦει ὁ κάθε πολιτικὸς τενεκὲς τὴ θέση του
σιμὰ στὴν Κυβέρνηση.

Συλλογιστεῖτε ἀκόμα πόσοι καὶ πόσοι γί-

νουνται φονιάδες τῆς παραμονῆς τῶν ἐκλογῶν
γιὰ νὰ πιτύχει ὁ δικὸς τους, ποῦ τοὺς ἔταξε
πῶς θὰ τοὺς δώσει μιὰ θέση αὔριο: πόσοι ἄλ-
λοι ἀναγκάζονται νὰ πουλᾶνε τῆς γυναίκες
τους καὶ τὰ κορίτσια τους γιὰ νὰ κρατηθοῦνε
στὴ θέση: πόσοι ἄλλοι κλέβουν καὶ πιέζουν
γιὰ νὰ μποροῦνε νὰ στέλνουν δῶρα στοὺς ἰσχυ-
ρους κομματάρχες καὶ νὰ μὴ χάσουν τὴ θέση
τους. Συλλογιστεῖτε τὰ δὲ αὐτὰ καὶ πέτε μας
ἔπειτα ἂν ἡ Πολιτικὴ Ἐξαχρείωση δὲν ἔφερε
καὶ τὴν Κοινωνικὴ Ἐξαχρείωση κι ἂν ἡ ἀτιμὴ
Συναλλαγῆ δὲν εἶναι ὁ μεγαλύτερος δχτρός
μας ποῦ ἔστειλε κατὰ διαδίου αὐτὸν τὸν τόπο.

×

Τί νὰ τὰ λέμε; Ὅλοι τὰ βλέπουμε κι ὅλοι
τὰ λέμε κάθε μέρα, μὰ καλὸ κανένα δὲ βγαίνει
ἀπὸ τὰ λόγια μας. Νά, ὁ Θεοτόκης ἐτοιμάζε-
ται μὲ τὰ σοφὰ του νομοσχέδια αὔριο, νὰ πε-
τάξῃ τόσοις φτωχοὺς φαμελίτες στοὺς δρόμους,
νὰ σπρώξῃ τόσοις φτωχοκόριτσα στὴ θάλασσα
καὶ τόσοις στὴν ἀτιμία.

Εἶναι ἀνάγκη, θὰ μᾶς πεῖ, νὰ κάνουμε οἰ-
κονομίες. Ἀπαίτηση τοῦ ἔθνους αὐτῆ, καὶ
σὰν ἀπαιτεῖ κάτι τὸ ἔθνος, πρέπει καὶ νὰ γί-
νεται, ἀδιάφορο ἂν πεινάσουνε χίλια στόματα,
ἂν πνιγοῦνε διακόσια κορίτσια κι ἂν ἀτιμαστοῦνε
ἄλλα τόσο, ἢ καὶ τὰ διπλά ἀπ' αὐτὰ.

Ἀνάγκη τοῦ ἔθνους; Καλὰ! Μὰ τὴν ἀ-
νάγκη αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ τήνε πλερώνουνε
μονάχα οἱ φτωχοὶ Εἰρηνοδίκες κ' οἱ ἄλλοι ψω-
ρομιστοὶ ὑπάλληλοι, μὰ πρέπει νὰ τήνε πλε-
ρώσετε πρῶτα πρῶτα σεις, κατεργαροὶ, ποῦ
δὲ ντρεπόσατε τὴν κομματικὴ σας ἀνάγκη
νὰ μᾶς τήνε παρουσιάζεσαι κάθε τόσο μασκα-
ρεμένη γι' ἐν ἄ γ κ η ἔ θ ν ι κ η, καὶ νὰ
μιλᾶτε γιὰ οἰκονομίες μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πο-
στραβῶνετε τὸν κόσμον νὰ μὴ βλέπει τῆς τόσοις
σας κατεργαριές.

Τὸ φωνάξαμε καὶ στὸ περασμένο φύλλο,
καὶ θὰ τὸ φωνάξουμε κάθε μέρα, πῶς θᾶναι ρα-
γιαδες οἱ Εἰρηνοδίκες κ' οἱ ἄλλοι ὑπάλληλοι
ἂν, ὅταν παυθοῦν, ἀφήσουν τοὺς βουλευτάδες
νὰ ἐξακολουθοῦνε τὴν ἀρπαγῆ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ἡ τηλεγραφεῖα ἀγγλικὴ στατιστικὴ τῆς τρέλλας δείχνει
πῶς σὲ κάθε 100,000 κατοίκους ἡ Ἰρλάντα ἔχει 500 τρελ-
λοὺς κ' ἡ Ἀγγλία 300. Ἡ αἰτία τῆς τόσο μεγάλης ἀνα-
λογίας τῆς Ἰρλάντας εἶναι ἡ τοπαλαξιά τῶν κατοίκων
τῆς, ποῦ κατὰ τὰ τηλεγραφεῖα 50 ἢ 60 χρόνια μὲ τίς χι-
λιάδες πῆγανε στὴν Ἀμερικὴ τόσοι ποῦ ὁ πληθυσμὸς τῆς
πατρίδας τους ἀπὸ 8,000,000 κατέβηκε σὲ 5,000,000.
Γιατὶ εἶναι φανερὸ πῶς ἔσπετιζονται συνήθως τὰ πῶ
διαλεχτὰ ἄτομα τοῦ τόπου—οἱ γεροὶ δηλαδή, οἱ δυνατοί,
κ' οἱ νιοὶ—ἔφίνοντας πῶς μεγαλύτερη ἀναλογία ἀπὸ πᾶ-

βιασμένους, αδύνατους και γέροντες. Οι τελευταίοι όντας πιδ άρρωσταί, αδύνατοι κι άφτοί κι οι άπόγονοί τους νά μη δώσουν περισσότερους τρελλούς.

Ο φοβερός άφτός ξεπατρισμός πού γίνεται από την Ελλάδα τόσα τόρα χρόνια αδύνατο με τον καιρό νά μήν έχει άπεράλλαχο άποτέλεσμα, γιατί μάς φέβγουν οι άληθινοί μας άριστοκράτες, οι βουνήσοι μας δηλαδή, άφίνοντας πίσω τους τεμπελαχανάδες και λεθαντίνους. Γλήγορα ό έκφυλισμός θά δυναμώσει, και τό γένος μας θά καταστήσει τό χειρότερο έως της Έθρώπης. Άφτό θά είναι τό κέρδος μας από τις συνταγματικές λερτερίες πού μάς φέρανε ρουσφέι, καχοδοίκηση, φτώχεια, και τήν άνάγκη ν' άφίνουμε τήν πατρίδα μας— κώσταίος πού μάς τις ζουλέβουν τόρα, φαίνεται, οι άδωοί άφτοί Κρητικοί.

Η ΒΑΡΑΣΟΒΑ

Άλήθεια σά δύο μεγάλα μαστάρια είναι ή Βαράσοβα κ' ή Κλόκοβα, μονάχα πώς τόνα φαίνεται πιδ θραφερό άπ' τάλλα, γιατί ή Βαράσοβα πούναί ένα κομμάτι βράχος κι όχι βουνό, και ή ψηλότερη κορφή της φτάνει μονάχα στά 917 μ. δέν έχει δίολου πλαγιές, αλλά κορτηρή κι άπόγκρημη πέφτει στη θάλασσα, κ' έτσι δειχεται πιδ μεγαλύτερη άπ' ό,τι είναι.

Και τά δύο αυτά μαστάρια, όπως κι όλα τά στήθια, χωρίζονται άναμεταξύ τους. Μιά στενόμακρη ξερολαγκκαδιά, πού από μέσα της περνάει της Γκαβρολίμης τό ρέμμα, ξεχωρίζει τά δύο βουνά. Κ' ή γή αυτή είναι τό μόνο μέρος πού σπέρνεται και πρασινίζει καμιά φορά μέσ' στις Βαράσοβας και της Κλόκοβας τις ζηραιές.

Τήν ξερολαγκκαδιά αυτή θελήσανε τό μεσαιώνα νά τήν προφυλάξουν οι Φράγκοι άπ' του Κόρφου τό μέρος κ' έσήκωσαν άπάνου σ' ένα λόφο, δεξιά καθώς άνεβαίνουμε, λίγο μακριά άπ' τή θάλασσα ένα κάστρο με τούβλα κι άπελέκτες πέτρες, και στα χαλάματά του διακρίνονται ακόμα ως σήμερα τά θεμέλια τριών πυργών, μιάς στέρνας και μιάς έκκλησιας.

Στ' άριστερό της ξερολαγκκαδιάς μέρος, εκεί π' άρχίζει νά ριζώνη ή Βαράσοβα, είναι τό Κάστρο της Πάγκαλης. Τέτιο παραγκώμι του δώσανε στο Βαζίν, πού στα 1861 εξέτασε όλη τήν Αίτωλία κ' έγραψε γι' αυτή (Mémoire sur l'Étolie par

M. Bazin membre de l'École Française d'Athènes) κ' έτσι τό παράγκωμίζουμε άκόμα. Ο Leake όμως πού στα 1805 (Travels in Northern Greece) πέρασε άπ' τά δικά μας τά μέρη, τ' όνοματίζει Όβροκάστρο. Ο Woodhouse (Aetolia, its geography, topography and antiquities) πιστέθει πώς τόνομα αυτό έγινε άπ' τό Παλιόκάστρο, πού συνειρίζουμε νά λέμε δια τά άρχαία φρούρια δέν είναι καλύτερα νά δεχτούμε πώς τήν Πάγκαλη, μπορεί νά τή λέγανε τότε Όβροα και πώς τό κάστρο της από Όβροκάστρο έγινε Όβροκάστρο; Γιατί και καθώς μαθαίνουμε άπ' τό ταξίδι του Όβριού Βενιαμίν άπ' τήν Τουδέλη, πούναί περιγητής του 1153 και σε κάθε μέρος πού πήγαινε κατάγραφεν όλους τους πατριώτες του, εκεί κοντά δέν έβρήκε ούτε έναν Όβριο.

Ρώτησα μιά μέρα τό γέρω Καφαλιά άπ' τή Βασιλική, χωριούδακι πού υπάρχει εκεί σήμερα κατά τό μέρος της Κλόκοβας, ποιά εΐτανε άφτή ή Πάγκαλη; «Μιά πανώριη και καλή βασιλοπούλα, παιδί μου, πού οι παλαιόκοι τή θυμιώντανε και δακρύζανε στ' όνομά της, γιατί λαμποκόπανε όλη άπ' όμορφιά και χάρες κ' έκανε του κόσμου τις λεημοσύνες. Η Πάγκαλη κρατούσε τά κλειδιά του παλατιού κι άνοιγε τις άποθήκες και τά κελάρια του και μοίραζε στη φτωχολογιά της χρονιάς τους τό γέννημα, τό κρασί και τό λάδι. Άλλά σά σκοτώθηκε ό πατέρας της στο σέφερι, κ' έπεσε τό κάστρο στού όχτρού του τά χέρια, ή Πάγκαλη έγινε μορζα και δούλα του όχτρού του Βασιλιά, κι άπ' τον καυμό της ή άμοιρη βασιλοπούλα μαράζωσε και πέθανε. Άλλ' ή ψυχή της δέν έφυγεν άπ' τά μέρη μας, κ' οι γονήδες μας πολλές φορές τήν είδανε νά βγαίνει άπ' τό γιαλό σά λάμια στα άσπρα ντυμένη και νά τριγυρνάη στού κάστρου τά ρείπια. Έμεις σήμερα είμαστε κολασμένοι και δε μπορούμε νά ιδούμε τίτις θεοτικά πράγματα».

Τή Βαράσοβα οι άρχαίοι Έλληνες τή λέγανε Χαλκίδα και Χαλκίαν. Μετά δε τον Εϋνηνόν τό όρος ή Χαλκίς, ήν Χαλκίαν ειρήκεν Άρτεμιδώρος» (Στραβ.) Και κάτω άπ' τό βουνό άφτό, στα έμπα του δίατελου, εΐτανε και πόλη πού τή λέγανε Χαλκίδα και Υποχάλκίδα και «ής μέμνηται και ό Ποιητής εν τω Αίτωλικω κατάλοιγω» (Στραβ.) Άλλά κρέμα και της δικής μας Ίλιάδας ό Ποιητής νά μήν αναφέρη «Χαλκίδα τ' άγγιχλον» όπως

δε μπόρεσα μέσα σ' εκείνο τό θησαυρό της νά βρω «Και δώνα πετρήσαν» άπειδιον Καλυδώνος έρηννης» πού πολύ πιθανόσα νά τά νοιώσω και στη ζωντανή μας, τή μητρική μας τή γλώσσα.

Ο Βαζίν κι ό Woodhouse λένε πώς τό κάστρο της Πάγκαλης είναι ή «άγγιχλος Χαλκίς» του Όμήρου. Τους άξίζει νά τους πιστέψουμε. Τό κάστρο αυτό πού ή ίδια ή φύση τήκαμε δυνατό κι άπάτητο, έχει Βασιλική τό γκεμύ της Βαράσοβας, Άνάτελμα άλλους κομίνους κι άπάτητους βράχους, κι άπ' τή μεριά του Βορξ και της θάλασσας είχανε οι άρχαίοι χτίσει δύο τείχια πού με τόνα έφραξαν τό δρόμο άπ' τή θάλασσα και με τ' άλλο έκλεισαν ένα στενό μονοπάτι, πούναί ή μένη πατημένη της Βαράσοβας διάβα.

Τό σκέδιο του κάστρου άφτου είναι άπάνου κάτω ακανονικό Έλληνικό. Κι ό Woodhouse θαμναιεται με τήν τέχνη του, πού δέν τήν άπάντησαν άλλοι στις Όμηρικής έποχής τά χτίρια, και πιστέθει πώς της Πάγκαλης τό κάστρο είναι σημάδι της μεγάλης προόδου πούχε κάμει ή κατασκευή τω κάστρων στην Αίτωλία (an example of the highest development of the art of fortification in Aetolia).

Οι Χαλκιδάιοι της Αίτωλίας δέν είχαν ιστορία μεγάλη. Ο Βαζίν τους παίρνει γιά κουρτσούς και κλέφτες. Έ, και τί περιμνε νάναί! Αησμονεί πώς εΐταν Άίτωλοι, οι μεγαλύτεροι δηλ. της έποχής τους κλέφτες και πώς έ Δίωνος ό Κάσσιος άναφέρνοντας τά επαγγέλματα και τά γούστα των Έλλήνων στα διάφορα μέρη λέει γι' αυτούς: «Τά Αίτωλικά, ληστεΐαι; Περιγράφοντας έ Βαζίν τό κάστρο, βρίσκει στη θέση πού εΐτανε τά παραθύρια κ' οι πόρτες του, και φαντάζεται τους Χαλκιδάιους τρυπωμένους μέσ' στο διάσελο της Βαράσοβας και βάνοντας σκοπούς στα παραθύρια των πυργών του κάστρου πού παραμονέδανε μήν άρμενίζη κανένα καράβι, ή μήν έρχεται καμιά βάρκα δική τους, γιά νά κήμουν σινιάλο στην πόλη και νά τρίζουνε στο γιαλό, γιά νά κουρσέψουν τό πλοίο, νά χτυπήσουν τους όχτρούς τους ή νά καλοδεχθούν τους συντρόφους τους.

Μέλο όμως τό κάστρο του, τό θαλασσοχώρι — ή Χαλκίδα— τήν έπαθε. Οι Κορίθιοι τήν πήραν άπ' τους Αίτωλους, δέν ξέρούμε πότε, στα 424 π. Χ. όμως, όταν ή άρμάδα της Κόρθος πήγαινε νά συν-

ΣΑΤΥΡΕΣ ΟΡΑΤΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ Α ΒΙΒΛΙΟΥ

Γιατί, Μαικήνα, τάχατε κανείς τό ριζικό του, πού γιά άτός του διέλεξε γιά τούχει δώτη ή τύχη, δε θέλει, μόν τό ριζικό των άλλωνών πενέσει; «Έμπόροι σεις καλότυχοι», ό στρατιώτης κράζει, από τά χρόνια πλειά βαρύ; κι άπ' τους πολλούς τους κόπους αδύναμος εις τό κορμί. Κι ό έμπορος λέει πάλι, οι άνέμοι τό καίκι του όντας τό παραδέρνουν, «καλύτερα ό πόλεμος. Νά κι ή σφαγή πλακώνει ή χάρος φτάνει στη στιγμή γιά ή πανώρια νίκη». Τό γαωργό τον χαιρέται ό νομοκράτης, όντας στού πετεινού τό λάλημα ό υποθετάρης φτάνει και του χτυπή τήν πόρτα του. Κι έκείνος πώχει κρίσει και τούχει άπ' τήν έξοχή στην πόλη, όσου; ζούνε στην πόλη μέσα, μόνο αυτούς καλοτυγίζει έκείνος. Κι άλλα παρόμια, χιέτερητα, μπορούνε νά κουράσουν και τό λογό τό Φάδιο. Νά μή σου δίνω βάρος, έκου τί θέλω νά σου πώ: «Αν θεός κανείς προστάξη και πη: «Κείνα πού θέλετε έγώ θά τάς τα κάμω»

έσύ θά γίνης έμπορος, πού στρατιώτης ήσουν, κι ό νομοκράτης, χωρικός; ξεχωριστήτε τόρα σάν άλλαξεν ή τύχη σας. Έμπρός! Τί καρτεράτε;» Τ' άρνιούνται αυτό. Κι όμως μπορούν ευτυχισμένοι νάναί. Και τότε δικιο τάχατε δέν είναι, νά φουσκώση από θυμό τά μάγουλα ό Δίας και νά κρέξη πώς πλειά δε θάν' καλόδουλος ν' άκούη τά παρακάλια; Έξόν αυτά, όσα θά πώ δε θά τ' άνιστορήσω με γέλιο, καθώς τάκανε κείνος πού περιπαίζει, (και μήπως είναι μπόδιο αυτό νά κρένη τήν άλήθεια; Σάν τους δασκάλους, πού συχνά στα δασκαλούδια δίνουν καρδία, καλοπιάνοντας νά πούν τήν άλφραβήτα' «ς πάλουν πλειά τά χωράτα κι «ς πούμε τις άλήθειες»). Έκείνος πού με τό σκληρό τάλέτοι του αϋλακώνει τή γίς, κι αυτός ό ψεύτακας μπακάλης, ό στρατιώτης, κ' οι νάφτες πού τή θάλασσα άτρόμαχτοι άρμενίζουν, λέν πώς γιά τούτο τό σκοπό τους κόπους τους τραβούνε, γιά νά ξεκουραστούν ταχιά στα γέρτα, με γαλήνη άνέγγιχτη, σά μάζεψαν βιός μέσ' στο σπιτικό τους' σάν τό μικρό κι άκούραστο μηρμίγκι, όπου σέρνει, ό,τι μπορεί στα δόντια του και στο σωρό του βάζει, γιατί τά έβρει τά στερνά και πρόβλεψε από τόρα. Αυτό, χειμώνας σάν έρθή, Γιεννάρης; σάν πλακώση, δε βγαίνει άπ' τή τρύπα του κι αυτά πού φύχα φύχα συμάζωξε πρωτύτερα ξεκοκαλλίζει τόρα.

Εσένα, ούτε ή φλογερή ή ζέστη άπ' τό κέρδος νά σε βιαζήξη δύναται, ούτε καν ό χειμώνας ούτε ή φωτιά, ή θάλασσα, τό σίδηρο, κανένα σε σε δέν αντιστέκεται, άλλος στον κόσμο φτάνει νά μήν έχη τά πλούτη σου. Και τί καταλαβαίνεις όντας άμέτρητο σωρό από μάλαμα κι άσήμι, με καρδιοχτύπι και κλεφτά, σκάβεις τή γίς και χώνεις; «Ένα πια πλειά δέν φελξ, αν τον άγγίξης κάπως.» Όμως, αν τούτο δε γενή, ποιά όμορφιά λές νάχη έκείνος; τάχα ό σωρός πού συναμένον έχεις; Χίλια κοιλά τ' άλλών σου σταριού μπορεί νά βγάλη; μα ή κοιλιά σου δε χωρά πλειότερο άπ' τή δική μου, καθώς, σάν τους χαμάληδες στούς γερικούς σου ώμους σακκί ή σηκώσης σιταριού, πλειότερο δε θά πάρης ούτε από κείνον πού καμιά δέν έχει κάμη στράτα. Και τί τον μέλει, λές, αυτόν πού ζη μέσα στη πλάση, αν τάχα στρέματα εκατό ή μιά χιλιάδα σπέρνει; «Όμορφο εινε σε σωρό σάν βουνό ν' άπλώνης.» Άπόμικρό νά πέρνουμε έσύ σά μάς αφήνεις, τί τις σιταποθήκες σου πλειότερο τις πενέσεις άπ' τά φτωχά τ' άμπάρια μας; Σάν, όντας χρεία έχεις από νερό, όχι πλειότερο από σιταμι ή ποτήρι και λές: «Έγώ τ' άποθυμώ από τρανό ποτάμι νερό νά πάρω, όχι άπ' αυτή τή βρύση τή μικρούλα.» Όσοι γυρεύουν πλειότερα άπ' ότα άνάγκη έχουν